

Библиотека фантастика и антология на възрастниците

СВЕТОВЕ

Сборник разкази от Свети Велимир Вукобратович, Фрэнк Рубин, Гунтер Амброуз, Робърт Хайнлайн, Астрида Кларк

004

Лари Нивън

Неутронната звезда

I

„Небесния гмуркач“ изскочи от хиперпространството на един милион мили над неутронната звезда. За около минута успях да се ориентирам на фона на звездите, а за втора – да откроя деформацията, спомената от Ласкин преди смъртта му. Падаше се вляво от мен – област с видимия размер на земната Луна. Извъртях кораба с носа към нея.

Пресечени звезди, бъркани звезди, звезди, които са били разбивани с лъжица.

Естествено неутронната звезда беше в центъра, въпреки че нито можех да я видя, нито пък го очаквах. Диаметърът ѝ бе само единадесет мили и бе студена. Бяха минали един милиард години, откакто BVS-1 бе горяла в термоядрените пламъци. Бяха минали най-малко няколко милиона години от двете седмици на катаклизма, по време на който BVS-1 е представлявала рентгенова звезда, горяща с температура пет милиона градуса по Келвин¹. Сега тя се виждаше само заради масата си.

Корабът ми започна да се извърта самичък. Почувствах натиска от термоядрените двигатели. Без да му помагам, моят верен пазител ме изпращаше в хиперболична орбита, която щеше да ме отведе само на една миля от повърхността на неутронната звезда. Двадесет и четири часа падане, двадесет и четири часа издигане... и през това време нещо щеше да се опита да ме убие. Нещо като онова, дето беше убило Ласкинови.

Същият тип автопилот със същата програма бе избрал орбитата на Ласкинови. Той не бе накарал техния кораб да се сблъска със звездата. Можех да вярвам на автопилота. Можех дори да променя програмата му.

Наистина ще трябва да го сторя.

Как се натиках в тая каша?

След десетминутно маневриране двигателят изключи. Орбитата му беше определена в много отношения. Знаех какво би се случило, ако сега се опитам да се върна обратно.

И всичко, което бях направил, бе да вляза в една дрогерия, за да си купя нова батерия за запалката!

Точно наскреде магазина, заобиколена от триетажни щандове, се кипеше новата интрасистемна яхта „Синкльър 2603“². Бях влязъл за

1. Пет милиарда градуса по скалата на абсолютната температура (по скалата на Келвин); по тази система 0 градуса = -273,16 градуса по Целзий.

батерия, но останах да ѝ се възхищавам. Беше прекрасно изпипана – малка, гладка, с плавни очертания и абсолютно различна от всичко друго, конструирано преди това. За нищо на света не бих летял в нея, ала трябваше да призная, че си я биваше. Пъхнах глава през вратата, за да огледам арматурното табло. Толкова циферблати на едно място никога не сте виждали. Когато си дръпнах главата, всички посетители бяха зяпнали в една и съща посока. В заведението бе станало стряскащо тихо.

Не мога да ги упрекна, че се бяха втрещили. В магазина имаше и няколко извънземни, дошли главно да си купят сувенири, но и те също се бяха облещили. Един кукловод представлява уникална гледка. Представете си безглав трикрак кентавър, който носи на ръцете си две куклички, изобразяващи Мими малката Медуза, мъчена от морска болест³, и горе-долу ще получите вярна представа. Ръцете обаче са всъщност виещи се вратове, а кукличките са истински глави – плоски и безмозъчни, с широки подвижни устни. Мозъкът се намира под една кокалеста гърбичка между основите на двата врата. Този кукловод бе облечен само в собствената си кафеникава козина, а гривата минаваше по целия му гръб и оформяше над мозъка дебел козяк. Разправяли са ми, че начинът, по който си вчесват гривите, отразява положението им в обществото, но на мен ми бе все едно дали е докер, бижутер или председател на „Джентъл продъктс“.

Заедно с другите гледах как той пресече помещението – не защото не бях виждал кукловод, но понеже има нещо много красиво в изтънчения им начин да се придвижват на тия тънки крака и малки копитца. Гледах го как идва право към мен – все по-близо и по-близо. Спря на една стъпка, погледна ме и каза:

– Вие сте Беоулф Шефър, бивш главен пилот на „Накамура лайнс“.

Гласът му бе прекрасен контраалт без никаква следа от акцент. Устите на кукловодите са не просто съвършено подвижни говорни органи, но и изключително чувствителни длани. Езиците са раздвоени и заострени, а широките дебелите устни имат по крайчетата си малки пръстоподобни цицинки. Представете си часовникар, чиито пръсти имат усет за

2. Авторът навежда на мисълта, че в бъдеще американските аптеки още повече ще променят своето първоначално предназначение. Сега в тях се продават освен лекарства дребни стоки, книги, списания. Във времето, описано от него там ще може да се намери космически кораб.

3. В оригинала (Cecil the Seaisick Sea Serpent) също има алитернация (повторение) на началните съгласни. Вероятно се иронизира слабостта на американската журналистика към алитералните заглавия.

вкус...

Аз се прокашлях.

– Точно така.

Той ме огледа от две посоки.

– Дали ще се заинтересувате от една високоплатена работа?

– Ще бъда очарован от една високоплатена работа.

– Аз съм нашият еквивалент на местния президент на „Дженъръл продъктс“. Моля, елате с мен и ще обсъдим въпроса някъде другаде.

Аз го последвах в една пътна кабина. Всички ме проследиха с очи. Неловко усещане – да бъдеш заговорен на обществено място от някакво двуглаво чудовище. Може би кукловодът го знаеше. Може би проверяваше колко съм закъсал за пари.

Здравата бях закъсал. Бяха минали осем месеца, откакто „Накамура лайне“ затвори барака. Известно време преди това да се случи, аз го раздавах нашироко, понеже знаех, че заплатата, която фирмата ми дължеше, ще покрие дълговете ми. Така и не си видях заплатата. Голяма издънка бяха тези „Накамура лайне“. Разни уважавани бизнесмени на средна възраст започнаха да излизат през прозорците на хотелите си без антигравитационните си колани. Аз обаче продължавах да харча. Започнех ли да живея пестеливо, кредиторите ми щяха да проверят туй-онуй... и моя милост щеше да се озове в килия за длъжници.

Кукловодът набра набързо тринадесет цифри с езика си. Миг покъсно можехме да се озовем където и да е.

Когато отворих вратата на кабината, въздухът изпуфка навън и аз запрегльсах, понеже ушите ми заглъхнаха.

– Намираме се на покрива на сградата на „Дженъръл продъктс“ – плътният контралт ми гъделичкаше нервите и ми се наложи да си напомня, че говори чуждоземец, а не някоя хубава жена. – Докато обсъждаме вашето назначение, трябва да огледате този космически кораб.

Излязох от кабината малко предпазливо, но сезонът не беше ветровит. Покривът беше на нивото на земята. На Успяхме! строим по тоя начин. Може би има някаква връзка с ветровете, дето през лятото и зимата (когато оста на въртене на планетата минава през собственото й слънце, Процион⁴) духат с хиляда и петстотин мили в час. Ветрищата са единствената ни туристическа атракция и би било голям резил да ги забавим, като насадим по пътя им небостъргачи. Голият квадратен бетонен покрив беше заобиколен от безкрайни квадратни мили пустиня, която

4. Процион е двойна звезда в съзвездие Малко куче.

изобщо не мяза на пустините на другите населени светове, а представлява до немай къде лишено от живот пространство, засипано от фин пясък, който направо си плаче да го засадиш с декоративни кактуси. Пробвахме да го засадим. Вятърът издуха растенията.

Корабът бе полегнал от другата страна на покрива. Беше с корпус №2 на „Дженъръл продъктс“: цилиндър с дължина триста фута и диаметър двадесет фута, заострен в краищата и прищипнат като оса близо до опасната част. По някаква причина лежеше настрани, а амортизьорите за кацане все още стояха сгънати в опашката.

Забелязвали ли сте как всички кораби започват да изглеждат по един и същ начин? Едно деветдесет и пет процента от днешните космически кораби са изградени около някой от четирите стандартни корпуса на „Дженъръл продъктс“. Така е по-лесно и по-евтино, обаче някакси всички кораби завършват така, както са започнали: като серийно произведени събратя.

Корпусите се продават напълно прозрачни и когато ти се прище, можеш да ги боядисаш. Повечето корпуси с такъв размер ги оставят прозрачни. На този бе боядисан само носът, където се намираха жизнеосигуряващите системи. Главен двигател нямаше. Отстрани бяха монтирани редички от потъващи реактивни двигателчета, а кърмата бе цялата на по-малки отвори – квадратни и кръгли – предназначени за уредите за наблюдение. Виждах ги как блестят през корпуса.

Кукловодът се запъти към носа, но нещо ме накара да се обърна към кърмата и да огледам по-отблизо амортизьорите за кацане.

Бяха изкривени. Зад извитите прозрачни панели на корпуса някакъв огромен натиск бе накарал метала да потече като топъл восък назад и вътре в заострената кърма.

– Какво е свършило тая работа? – попитах.

– Не знаем. Но ревностно искаме да разберем.

– Какво искате да кажете?

– Чували ли сте за неутронната звезда BVS-1? – За миг трябваше да се позамисля.

Първата и за сега единствената открита неутронна звезда. Някой я бе локализирал преди две години по изместването на звездите зад нея.

– BVS-1 е открита от Института по знанията на Джинкс. Чрез един посредник научихме, че в Института искали да изследват звездата. За това им трябвал кораб, а те още нямат необходимите пари. Предложихме им да ги снабдим с корпус на кораб при обичайните гаранции, ако ни дадат всички данни, които придобият посредством използването на

нашия кораб.

– Изглежда съвсем справедливо – не попитах защо те сами не са предприели изследването. Като повечето притежаващи съзнание вегетарианци, кукловодите смятат дискретността за единствената съставна част на доблестта.

– Двама човеци, наречени Питър Ласкин и Соня Ласкин, поискаха да използват кораба. Те възнамеряваха да минат на една миля от повърхността по хиперболична орбита. В определен момент от пътуването им някаква неизвестна сила очевидно е минала през корпуса и е повредила амортизаторите за кацане. Освен това тая неизвестна сила изглежда е убила пилотите.

– Но това е невъзможно. Не е ли тъй?

– Уловихте проблема. Елате с мен – кукловодът препусна в тръс към носа.

Естествено че „улових“ проблема. Нищо, ама нищичко не може да мине през някой корпус на „Дженъръл продъктс“. Никаква електромагнитна енергия, като се изключи видимата светлина. Никаква материя – от най-малките субатомни частици, та до най-бързия метеор. В рекламите на фирмата се твърди точно туй, а гаранциите, който тя дава, го подкрепят. Никога не съм се съмнявал, нито пък съм чувал корпус на „Дженъръл продъктс“ да е бил повреден от оръжие или от каквото и да било друго.

Макар че корпусите на „Дженъръл продъктс“ са колкото функционални, толкова и грозни. Компанията, която е собственост на кукловодите, здравата щеше да пострада, ако се разчуеше, че нещо би могло да мине през корпусите ѝ. Само дете не виждах аз какво общо имам с това.

Един стълболатор ни изкачи в носовата част.

Жизнеосигуряващите системи са оформени като две отделения. Тук Ласкинови бяха използвали топлоотразяваща боя. В коничната контролна кабина корпусът беше разделен на прозорци. Помещението за отпускане отзад беше без прозорци и бе отражателно сребристо. От задната му страна към кърмата се отделяше обслужващ тунел с отвори към различните инструменти и хипердвигателите.

В контролната кабина имаше две ускорителни кресла. И двете бяха откъснати от опорите си и бяха се натикали в носа като тоалетна хартия, потрошавайки арматурното табло. Облегалките на намачканите кресла бяха опръскани с нещо ръждивокафяво. Петънца със същия цвят имаше навсякъде: по стените, по прозорците, по екраните. Сякаш нещо бе ударило креслата изотзад – нещо, наподобяващо дузина пълни с боя

Неутронната звезда

балончета, запокитени с ужасяваща сила.

– Това е кръв – казах аз.

– Правилно. Циркулиращ в човека флуид.

II

По-голямата част от първите дванадесет часа прекарах в помещението за отпускане, опитвайки се да чета. Не се случи нищо забележително, освен дето на няколко пъти видях феномена, за който Соня Ласкин споменаваше в последния си доклад. Когато някоя звезда застанеше точно зад невидимата BVS-1, се образуваше хало. BVS-1 бе достатъчно тежка, за да изкриви минаващите покрай нея светлинни лъчи, като просто изместваше повечето звезди. Когато обаче някоя звезда минеше точно зад неутронната, светлината ѝ се изместваше едновременно на всички страни. Резултатът: малко кръгче, което блясваше и изчезваше, преди още окото да може да го засече.

Него ден, когато кукловодът ме избра, не знаех и бъкел за неутронните звезди. Сега вече бях експерт, но все още няхах представа какво ме очаква, когато стигна там долу.

Всичката материя, която вероятно някога ще видите, е нормална материя, съставена от ядро от протони и неутрони, заобиколени от електрони на съответните квантови енергийни нива. В сърцето на всяка звезда обаче има втори вид материя: ужасното налягане е толкова голямо, че смазва електронните обвивки. В резултат се получава дегенерирала материя: ядрата биват притискани едно към друго от налягането и гравитацията, но пък се раздалечават от взаимното отблъскване на повече или по-малко непрекъснатия електронен „газ“ около тях. Подходящите условия могат да създадат и трети вид материя.

Представете си една изгоряла звезда тип бяло джудже с маса, превишаваща 1,44 пъти масата на Слънцето – границата на Чандрасекар, наречена така на името на един индо-американски астроном от двадесетия век. При такава маса електронното налягане не ще успее да задържи електроните встрани от ядрото. Те ще бъдат натиснати към протоните и ще се образуват неутрони. С ослепителна експлозия по-голямата част от звездата ще премине от сгъстена дегенерирала маса в плътно опакована купчина неутрони: неутроний, теоретично най-плътната възможна материя в тази вселена. Повечето от останалата нормална и дегенерирала материя ще бъде отнесена от освободената топлина.

В продължение на две седмици звездата ще излъчва рентгенови лъчи, като температурата на ядрото ѝ ще спадне от пет милиарда градуса по Келвин до петстотин милиона градуса. След туй тя ще се превърне в

излъчващо светлина тяло с вероятен диаметър между десет и двадесет мили: с други думи, ще стане почти невидима. Нищо странно, че BVS-1 беше първата открита досега неутронна звезда.

Също тъй не беше странно и че Институтът на знанието на Джинкс бе готов да похарчи доста време и усилия, за да я върне. Преди да бъде открита BVS-1, неутрониумът и неутронните звезди бяха просто теория. Изучаването на една истинска неутронна звезда можеше да се окаже от изключителна важност. Неутронните звезди биха могли да ни дадат ключа към истинския контрол над гравитацията.

Маса на BVS-1: приблизително 1,3 пъти масата на Слънцето.

Диаметър на BVS-1 (по предварителни изчисления): единадесет мили неутрониум, заглани с половин миля дегенерирали материя, покритата може би с двадесет фута обикновена материя.

Втора⁵ космическа скорост: приблизително 130 000 мили в секунда.

Нищо друго не било известно за мъничката черна звезда, докато Ласкинови не отишли да ѝ хвърлят едно око. Сега Институтът знаеше един факт в повече. Звездата се въртеше.

– Толкова голяма маса може да изкриви пространството с въртене-то си – каза кукловодът. – Изчислената за кораба на Института хипербола бе така изкривена около самата себе си, че можахме да заключим, че периодът на завъртане на звездата е две минути и двадесет и седем секунди.

Барът се намирал нейде в сградата на „Джентълс продъктс“. Не знам точно къде, а и с пътната кабина това няма значение. Аз продължавах да се блещя в бармана-кукловод. Естествено барман-кукловод може да сервира единствено на друг кукловод, защото всяко двукрако би се отвратило, ако разбере, че някой е смесил напитката му в устата си. Вече бях решил да вечерям някъде другаде.

– Вашият проблем ми е ясен – казах. – Ако се разбере, че нещо може да премине през вашите корпуси и да размаже екипажа на пестил, продажбите ви ще пострадат. Само че какво общо имам аз с това?

– Ние искаме да повторим експеримента на Соня Ласкин и Питър Ласкин. Трябва да открием...

– Чрез мен?

– Да. Трябва да открием каква е тази сила, която корпусите ни не могат да спрат. Естествено, вие можете...

5. Скоростта, която трябва да достигне изстреляното или хвърленото тяло, за да се освободи от определено гравитационно поле. За Земята втора космическа скорост е около 11 200 метра в секунда.

- Не съм съгласен.
- Готови сме да предложим един милион звездачки. Изкуших се, но само за миг.
- Няма да я бъде.
- Естествено, ще можете да си изградите свой собствен кораб на базата на корпус №2 на „Дженъръл продъкт“.
- Благодаря, обаче на мен ми се ще да продължа да живея.
- Но няма да ви се ще да ви арестуват. Аз открих, че на Успяхме! пак са отворили затвора за длъжници. Ако „Дженъръл продъкт“ оповести вашите сметки...
- Ей, само...
- Вие дължите пари някъде в рамките на около петстотин хиляди звездачки. Преди да тръгнете, ще платим на кредиторите ви. Ако се върнете – направо се възхитих на честността на туй същество, задето не каза „когато“, – ще ви платим остатъка. Може би ще ви помоят да поговорите за пътуването си с коментаторите и новинарите – в такъв случай ще има още звездачки за вас.
- Казвате, че мога сам да си изградя кораба?
- Естествено. Това не е изследователско пътуване. Ние искаме да се върнете благополучно.
- Уговорихме се – рекох аз.

В края на краищата кукловодът се беше опитал да ме шантажира. Той щеше сам да си е виновен за онова, дето можеше да се случи впоследствие.

Построиха кораба ми точно за две седмици. Започнаха с корпус №2 на „Дженъръл продъкт“ – същия като на кораба на Института по знанията, а жизнеспособяващите системи практически дублираха Ласкиновиите, но тук приликата свършваше. Нямахме никакви уреди за наблюдение на неутронни звезди. Вместо тях имаше термоядрен мотор, който бе достатъчно мощен и за джинксиански военен кръстосвач. При моя кораб, който нарекох „Небесния гмуркач“, двигателят можеше да вдигне ускорение, тридесет пъти по-голямо от земното, без да превиши границата на безопасността. Имаше и лазерно оръдие, достатъчно голямо да пробие дупка в луната на Успяхме!. Кукловодът искаше да се чувствам в безопасност и в момента точно така се и чувствах, понеже бих могъл да се бия, а бих могъл и да бягам. Особено пък да бягам.

Прослушах последното предаване на Ласкинови половин дузина пъти. Техният безименен кораб изскочил от хиперпространството на един милион мили над BVS-1. Гравитационното изкривяване би им

попречило да се приближат повече в хиперпространството. Докато съпругът ѝ пълзял по обслужващия тунел да проверява уредите, Соня Ласкин повикала Института по знанията. „... засега не можем да я видим, поне не с просто око. Можем обаче да определим къде е. Всеки път, когато някоя звезда мине зад нея, се появява малко светло кръгче. Само една минута. Питър е готов да използва телескопа...“

Сетне масата на звездата прекъснала хиперпространствената връзка. Това се очаквало и никой не се разтревожил – за момента. По-късно същият този ефект ще да им е попречил да избягат в хиперпространството от онуй нещо, дето ги е нападнало.

Когато спасителите доброволци открили кораба, единствено радарът и камерите продължавали да работят. Не научихме кой знае какво от тях. В кабината нямаше камера. Челната камера обаче за един миг ни показа размазано от скоростта изображение на неутронната звезда. Неясен диск с идеалния оранжев цвят на дървени въглища за скара (при условие, че познавате някой, дето да е тъй богат, че да гори дървесина). Този обект трябва да е бил неутронна звезда доста време.

– Няма нужда да боядисвате кораба – казах на президента.

– Не би трябвало да правите такова пътуване с прозрачни стени.

Ще се побъркате.

– Не си падам по плоските повърхности. Побъркващата гледка на открития космос ме изпълва със слаб, макар и постепенно затихващ интес. Искам да знам дали нещо не се промъква зад мен.

Един ден преди да тръгна се настаних самичък в бара на „Дженъръл продъктс“ и оставих бармана да ми прави питиета с устата си. Добре ги правеше. Из бара по двама, по трима се бяха разположили куклови, за разнообразие имаше и двама земяни; ала часът за пиене още не бе настъпил. Заведението изглеждаше празно.

Бях доволен от себе си. Дълговете ми бяха платени до стотинка – не че там, дето отивах, това имаше някакво значение. Щях да потегля без грош на свое име; с нищо друго, освен кораба...

В общи линии, бях се измъкнал от едно кофти положение. Надявах се, че ще ми се понарава да вляза в ролята на богат изгнаник.

Когато новодошлият седна срещу мен, подскочих. Беше чужденец – мъж на средна възраст със скъп, черен като нощта бизнес костюм и снежнобяла асиметрична брада. Изчаках лицето ми да се вкамени и се наках да ставам.

– Седнете, господин Шефър.

– Защо?

Обясни ми, като ми показа едно синьо дискче, което го идентифицираше като човек от правителството на Земята. Огледах дискчето, за да покажа, че съм нащрек – не че можех да различа фалшиво ли е или не.

– Казвам се Зигмунд Аусфалер – рече човекът от правителството. Искам да ви кажа няколко думи относно вашето назначение на работа в „Дженъръл продъктс“.

Кимнах, без да кажа нищо.

– Както си му е редът, при нас беше изпратен запис на вашия устен договор. Аз забелязах в него някои странности. Господин Шефър, наистина ли ще поемете такъв риск за петстотин хиляди звездачки?

– Получавам двойно повече.

– Само че ще задържите едва половината. Останалото ще отиде за плащане на дългове. Отгоре на всичко ще има и данъци. Но да оставим това. Хрумна ми, че космическият кораб си е космически кораб, а вашият е много добре въоръжен и има мощни крака. Забележителен боен кораб, ако ви се прииска да го продадете.

– Само че не е мой.

– Някои личности няма да се притеснят от това. Например на Каньон или пък от изолационистката партия на Уондърленд.

Не му възразих.

– Или бихте могли да планирате пиратска кариера. Пиратството си е рискован бизнес, така че не го казвам насериозно.

Даже не си бях помислил за пиратство. Що се отнасяше до Уондърленд обаче, трябваше да се предам...

– Искам да ви кажа следното, господин Шефър. Един-единствен търговец, стига да е достатъчно безчестен, може ужасно да урони престижа на хората навсякъде. Повечето видове разумни същества смятат за необходимо да наблюдават поведението на собствените си членове и ние не правим изключение. Хрумна ми, че вие можете въобще да не отидете с кораба си до неутронната звезда, че бихте могли да го закарате където и да е и да го продадете. Кукловодите не правят неуязвими военни кораби. Те са пацифисти. Вашият „Небесен гмуркач“ е уникално изключение.

Поради това аз помолих „Дженъръл продъктс“ да ми позволи да инсталирам в „Небесния гмуркач“ бомба с дистанционно управление. Тъй като тя е вътре в корпуса, корпусът няма да може да ви предпази. Инсталирах я днес следобед.

Сега внимавайте! Ако не ни се обадите до една седмица, ще взривя бомбата. На една седмица път през хиперпространството има няколко

обитаеми свята, но всички те признават върховенството на Земята. Ако решите да избягате, ще трябва да оставите някъде вашия кораб най-късно до една седмица, така че не ми се вярва да кацнете на необитаем свят. Ясно ли е?

– Ясно.

– Ако смятате, че ви будалкам, можете да ми направите тест с детектор на лъжата и да го докажете. После можете да ме треснете по носа, а аз ще ви се извиня благоприлично.

Поклатих глава. Той стана, поклони се и ме остави да си седя напълно изтрезнял.

От камерите на Ласкинови били извадени четири филма. През времето, което ми оставаше, ги извъртях няколко пъти, без да забележа нищо особено. Ако корабът беше минал през газов облак, ударът щеше да убие Ласкинови. В перихелия те трябва да са се движили със скорост наполовината от скоростта на светлината. Само че щеше да има триене, а на филмите не видях никакви следи от загряване. Ако ги беше нападнало нещо живо, звярът ще да е бил невидим за радара и в голяма част от светлинния спектър. Да се бяха включили случайно потъващите спомагателни двигатели? Хващах се вече и за сламка, обаче никой от филмите не подсказваше задоволително обяснение.

Близко до BVS-1 би трябвало да има страхотни магнитни сили, но те не биха могли да причинят никаква вреда. Никаква подобна сила не може да мине през корпуса на „Дженъръл продъктс“. Същото се отнасяше и до топлината – като се изключат някои специални честотни ленти на излъчваната светлина, които са видими за поне един от чуждоземните клиенти на кукловодите. Аз храня известни съмнения относно корпусите на „Дженъръл продъктс“, но всички те се отнасят до тъпата анонимност на конструкцията. А може би ме дразнеше фактът, че „Дженъръл продъктс“, който има почти пълен монопол върху корпусите на космическите кораби, не е притежание на хора. Обаче ако трябваше да поверя живота си, да кажем, на яхтата „Синкльър“, дето я бях видял в дрогерията, по-скоро щях да предпочета да ме тикнат в затвора.

Затворът беше една от трите възможности, с които разполагах. Неприятното бе, че щях да остана там до края на живота си. Аусфалер щеше да се погрижи за това.

Или пък можех да си опитам късмета с „Небесния гмуркач“. Само че нито един от достъпните светове не би ме укрил. Естествено, ако мога да намеря някой неоткрит земеподобен свят на около една седмица път от Успяхме! и да...

Не си струва. Винаги бих предпочел BVS-1 пред това.

III

Помислих си, че святкащото кръгче става по-голямо, но то святкаше тъй рядко, че не можех да бъда сигурен. BVS-1 не се виждаше даже и с телескопа. Накрая се отказах и реших просто да изчакам.

Докато чаках, си спомних едно отдавнашно лято, което прекарах на Джинкс. В някои дни, когато облаците бяха толкова тънки, че обливаха земята с жестока синьо-бяла слънчева светлина и ние не можехме да излезем, се забавлявахме, като пълнехме детски балончета с чешмяна вода и ги пускахме на алеята от третия етаж. Паднеха ли, се получаваха прекрасни пръски, които обаче изсъхваха прекалено бързо, така че започнахме да слагаме по малко мастило във всяко балонче, преди да го напълним. След туй пръските си оставаха.

Соня Ласкин си е била в креслото, когато креслата са се откъснали. Петната от кръв показваха, че не друго, а Питър ги бе ударил изотзад – като пълно с вода балонче, пуснато от голяма височина.

Какво ли бе минало през корпуса на „Дженъръл продъктс“?

Още десет часа падане.

Откачих обезопасителната мрежа и тръгнах на инспекция. Обслужващият тунел бе широк три фута – точно колкото ти трябва, за да се промъкнеш през него, когато си в безтегловност. Под мен се ширеше термоядреното сопло; вляво бе лазерното оръдие; вдясно – плетеница от извити странични тунели, водещи до местата, откъдето можеха да се инспектират жироскопите, акумулаторните батерии и генератора, инсталацията за пречистване на въздуха, паралелно включените хиперпространствени двигатели. Всичко беше наред, като се изключи моя милост. Аз бях тромав. Скоковете ми бяха или прекалено къси, или прекалено дълги. В дъното откъм кърмата нямаше място да се обърна, така че се наложи петдесет фута да се връщам заднешком, докато се добера до един страничен тунел.

Оставаха само шест часа, а още не можех да открия неутронната звезда. Вероятно щях да я зърна само за част от секундата, когато мина край нея с повече от половината от скоростта на светлината. В момента скоростта ми вече би трябвало да е огромна.

Дали звездите щяха да посинеят?

Когато оставаха още два часа, бях сигурен, че са започнали да посиняват. Толкова голяма ли ми беше скоростта? Тогава звездите зад мен

би трябвало да почервенеят. Машинариите ми пречеха да гледам назад, така че използвах жироскопите. Корабът се извъртя странно мудно. И звездите зад мен бяха сини, а не червени. Отвсякъде ме заобикаляха синьо-бели звезди.

Представете си, че светлината пада в ужасно стръмен гравитационен кладенец. Тя не може да се ускори. Светлината не може да се движи по-бързо от себе си. Тя обаче може да увеличи енергията и честотата си. Докато падах, ме обливаше все по-твърда и по-твърда светлина.

Казах това на диктофона. Диктофонът бе може би най-добре защитеният предмет на кораба. Вече бях решил да си заработя парите, като го използвам, сякаш наистина очаквах да ги получа. Лично аз се чудех колко интензивна може да стане светлината.

„Небесния гмуркач“ се извъртя обратно към вертикалата, като оста му се насочи към неутронната звезда. А аз си мислех, че съм го спрял хоризонтално. Постепенно стана още по-тромав. Включих жироскопите. Корабът пак се задвижи като в някаква каша, докато не се извъртя наполовина. После сякаш автоматично застана както трябваше. Имах чувството, че „Небесния гмуркач“ предпочита да стои с ос, насочена към неутронната звезда.

Това хич не ми хареса.

Опитах отново да извърша маневрата и „Небесния гмуркач“ отново се сбори с мен. Този път обаче имаше и нещо друго. Нещо ме дърпаше.

Така че аз разкопчах безопасителната си мрежа и полетях с главата напред към носа.

Дърпането беше слабо – около една десета от земното притегляне. Усещането бе по-скоро като че ли потъваш в мед, отколкото че падаш. Излязих обратно до креслото си, овързах се с мрежата, сега вече с лицето надолу и включих диктофона. Разказах каквото имах за разказване с такива въшкави подробности, че хипотетичните ми слушатели да не се усъмнят в моя хипотетично нормален разсъдък. „Мисля, че точно това се е случило с Ласкинови – завърших. – Ако притеглянето се увеличи, ще се обадя пак.“

Мисля ли? Изобщо не се съмнявах. Това странно, нежно притегляне беше необяснимо. Нещо необяснимо бе убило Питър и Соня Ласкин. К.т.д.д.⁶

Около мястото, където би следвало да се намира неутронната

6. В оригинала – Q.E.D. (лат.) – „което трябва да се докаже“.

звезда, звездите приличаха на размазани точки маслена боя – размазани в радиална посока. Светеха с яростна, болезнена за очите светлина. Увиснах с лице надолу към мрежата и се опитах да мисля.

Мина цял час, преди да се уверя. Притеглянето се увеличаваше, а все още ми оставаше един час падане.

Нещо ме дърпаше – мен, но не и кораба.

Не, това бяха глупости. Какво би могло да ме досегне през корпус, направен от „Дженъръл продъктс“? Трябваше да е точно обратното. Нещо буташе кораба, избутваше го от траекторията му.

Ако стане по-лошо, бих могъл да компенсирам чрез двигателя. Междувременно корабът беше избутван по-далеч от BVS-1, което напълно ме устройваше.

Само че ако грешах, ако корабът не е някакси избутван по-далеч от BVS-1, ракетният мотор би запратил „Небесния гмуркач“ да се разбие в единадесетте мили неутрониум.

И защо всъщност моторът още не бе заработил? При положение, че корабът беше избутван от курса си, автопилотът би трябвало да се съпротивлява. Измерителят на ускорението беше наред. Изглеждаше в изправно състояние, когато направих инспекционната си обиколка по обслужващия тунел.

Възможно ли бе нещо да избутва кораба и измерителя на ускорението, но не и мен?

Това се свеждаше до същата невъзможност. Нещо, което да може да мине през корпус на „Дженъръл продъктс“.

По дяволите теорията, рекох си. Омитам се оттук. На диктофона казах: „Притеглянето опасно се увеличи. Ще се опитам да променя орбитата си.“

Разбира се, щом извърна кораба в другата посока и включи ракетния двигател, ще добавя собственото си ускорение към неизвестната сила. Натоварването щеше да е доста голямо, но за известно време можех да го издържа. Ако стигна на една миля от BVS-1, ще свърша като Соня Ласкин.

Тя ще да е чакала с лицето надолу в мрежа като моята, чакала е, без да има двигател, чакала е, а междувременно натискът е нараствал и мрежата се е впивала в плътта ѝ, чакала е, докато мрежата се е прокъсала и тя е пуснала към носа, където е лежала потрошена, а накрая силата Х е откъснала и самите кресла и ги е запокитила върху нея.

Задействах жироскопите.

Те обаче не бяха достатъчно мощни, за да ме завъртят. Опитах на

три пъти. Всеки път корабът завиваше на около петдесет градуса и увисваше неподвижно, а пищенето на жироскопите ставаше все по-силно и по-силно. Освободях ли го, корабът незабавно възстановяваше предишното си положение. Бях с нос, насочен към неутронната звезда, и щях да си остана така.

Още половин час падане, а силата Х вече превишаваше земното ускорение. Синусите жестоко ме заболяха. Очите ми бяха като презрели плодове, готови да капнат. Не знаех дали мога да задържа една цигара, но няха никаква възможност да проверя. Пакетът „фортунадос“ бе паднал от джоба ми, когато се бях спуснал към носа. Ей го там – на четири фута от пръстите ми – явно доказателство, че силата Х действа и на други предмети, а не само на мен. Впечатляващо.

Повече не можех да издържам. Даже и да се стоварех с писъци върху неутронната звезда, трябваше да използвам двигателя. И го използвах. Натиснах лоста, докато не се оказах приблизително в състояние на безтегловност. Кръвта, която се бе стекла в крайниците ми, се върна на мястото си. Измервателят на ускорението показваше 1,2 g. Изругах го, че е лъжлив робот.

Пакетът цигари подскочаше в носовата част и ми хрумна, че ако понатисна още малко лоста, ще успее да го приближа до мен. Опитях се. Пакетът заплава към мен, аз протегнах ръка, а той – сякаш бе разумно същество – побърза да се измъкне, уплашен от хватателния ми жест. Помъчих се да го докопам, когато минаваше покрай ухото ми, но той пак се разбърза. Като се има предвид, че аз бях практически в безтегловност, пакетът се движеше адски бързо. После пропадна през вратата на помещението за релаксация, като продължи да набира скорост, профуча и изчезна в обслужващия тунел. След няколко секунди чух едно яко „туп“.

Беше истинска лудост. Неизвестната сила вече наливаше с кръв лицето ми. Извадих запалката си, протегнах ръка и я пуснах. Тя падна леко в носа на кораба. Да, ама пакетът „фортунадос“ бе паднал така, сякаш го бях пуснал от някоя сграда.

Добре.

Пак подбутнах лоста на дросела. Мърморенето на сливащия се водород ми напомни, че ако продължавам така през цялото време, съвсем спокойно може да подложя един корпус на „Дженъръл продъктс“ на най-тежкото му изпитание досега: да го натреса в истинска неутронна звезда със скорост, наполовината на скоростта на светлината. Отсега можех да си го представя: прозрачен корпус, в който има само няколко

кубически инча от материята на едно бяло джудже, вклинени във върха на носа му.

При 1,4 g, ако се вярва на тоя лъжлив измерител на ускорението, запалката се освободи и заплува към мен. Оставих я да прави каквото си ще. Когато стигна вратата, ясно се виждаше, че пада. Върнах лоста обратно. Изключването на мощността яростно ме блъсна напред, но аз задържах лицето си обърнато назад. Запалката се забави и се помота на входа на обслужващия тунел. Все пак реши да влезе. Наострих уши да чуя звука, а сетне подскочих, понеже целият кораб зазвънтя като гонг.

А измерителят на ускорението бе разположен точно в центъра на тежестта на кораба. В противен случай масата на кораба щеше да отклонява стрелката му. Кукловодите бяха манияци на тема изключителна точност.

Благоволех да направя няколко бързи бележки по диктофона и започнах да препрограмирам автопилота. Имах късмет, че това, дето ми трябваше, беше просто. Силата X за мен си оставаше неизвестна, но вече знаех нещичко за логиката на нейното поведение. Наистина можех да остана жив.

Звездите бяха яростно сини и близо до особената точка изкорубени като набраздени ивици. Струваше ми се, че сега я виждам – много малка, мъглява и червена – но можеше и да си въобразявам. След двадесет минути щях да заобиколя неутронната звезда. Зад мен ръмжеше двигателят. Намирах се в практическа безтегловност. Откопчах обезопасителната мрежа и се оттласнах от креслото.

Леко побутване назад и някакви призрачни ръце ме спипаха за краката. На вкопчените ми в облегалката на креслото пръсти увисна десетфунтова тежест. Натискът бързо щеше да спадне. Бях програмирал автопилота да намали през следващите две минути тягата от 2 g до нула. Всичко, което трябваше да сторя, бе да се окажа в центъра на тежестта на кораба в мига, когато тягата спадне до нула.

Нещо бе пипнало кораба през корпуса на „Дженъръл продъктс“. Някаква психокинетична форма на живот, проснала се върху слънце с диаметър дванадесет мили? Само че как би могло живо същество да издържи на такава гравитация?

Би могло да има нещо, разположено на орбита около звездата. В космоса има живот: чуждоземци и космически спори, а може би и други неща, за които още нищо не сме узнали. Хич не ми пукаше и дали самата BVS-1 не е жива. Това нямаше значение. Знаех какво се опитва да направи силата X. Опитваше се да разкъса кораба.

Нищо вече не дърпаше пръстите ми. Отблъснах се назад и се приземих на задната стена на присвитите си крака. Коленичих над вратата и погледнах назад към кърмата, сиреч надолу. Когато безтегловността дойде, аз се придърпах през вратата и се озовах в помещението за почивка, като гледах надолу, сиреч напред към носа.

Гравитацията се променяше по-бързо, отколкото ми се нравеше. Силата X нарастваше с приближаването на критичния момент, а компенсиращата ракетна тяга отслабваше. Силата X се стремеше да разкъса кораба на две; отпред на носа стигаше 2 g, 2 g беше и отзад на опашката, а намаляваше до нула в центъра на тежестта. Поне аз се надявах да е така. Пакетът цигари и запалката се бяха държали, сякаш силата, която ги теглеше, се увеличаваше с всеки инч, изминат в посока към кърмата.

Диктофонът беше на петдесет фута под мен и бе абсолютно недостижим. Ако имах какво още да кажа на „Дженъръл продъктс“, трябваше да го кажа лично. Може би щях да получа тази възможност. Понеже вече знаех каква сила се опитва да разкъса кораба. Беше приливът. Двигателят беше изключен и аз стоях в центъра на кораба. Както бях разперил ръце и крака, почваше да ми става неудобно. Оставаха четири минути до перихелия.

Нещо изпука в кабината под мен. Не можех да видя какво е, но ясно съзирах една червена точка, блестяща сред сините радиални линии подобно фенер на дъното на кладенец. Отстрани, между термоядреното сопло, резервоарите и другото оборудване, сините звезди ме фиксираха кръвнишки с почти виолетова светлина. Боях се да ги гледам прекалено дълго. Струваше ми се, че наистина могат да ме ослепят.

В кабината трябва да е имало стотици g. Усещах дори как се променя налягането. На тази височина – сто и петдесет фута над командната кабина – въздухът беше разретен.

И ето че почти изведнъж червената точка престана да бъде точка. Времето ми изтичаше. Червеният диск подскочи към мен; корабът се завъртя; аз изпръхтах и здраво стиснах очи. Лапите на някакъв гигант стиснаха ръцете, краката и главата ми и нежно, но много решително се опитаха да ме разкъсат на две. В този миг ми хрумна, че така ще да е умрял Питър Ласкин. Сигнал е до същите предположения, до които бях стигнал аз, и се е опитал да се скрие в обслужващия тунел. Само че се е плъзнал. Както се плъзгах и аз...

Когато отворих очи, червената точка се бе смалила до нула.

IV

Президентът кукловод настоя да бъде изпратен на изследване в болница. Не се противопоставих на тази идея. Лицето и ръцете ми бяха пламтящо червени и целите в мехури; всичко ме болеше, сякаш ме бяха били. Почивка и грижи, придружени с любов и нежност – ето от какво се нуждаех.

Реех се във въздуха между две спални плочи и се чувствавах ужасно неудобно, когато сестрата влезе да ми каже, че имам посетител. По особеното ѝ изражение разбрах кой е дошъл.

– Какво може да мине през един корпус на „Дженъръл продъктс“? – попитах го.

– Надявах се, че вие ще ми кажете – президентът се бе отпуснал на единствения си заден крак и държеше някаква пръчка, отделяща зелен пушек с миризма на тамян.

– Наистина ще ви кажа. Гравитацията.

– Не си играйте игри с мен, Беоулф Шефър. Въпросът е жизнено важен.

– Не си играя. Вашият свят има ли луна?

– Тази информация е засекретена.

Кукловодите са страхливци. Никой не знае откъде са дошли и вероятно никой няма да разбере.

– Знаете ли какво става, когато един спътник се приближи прекалено близо до планетата, около която обикаля?

– Разпада се на парчета.

– Защо?

– Не знам.

– Приливи.

– Какво значи прилив?

Охо, рекох си.

– Ще се опитам да ви обясня. Земната луна има почти две хиляди мили в диаметър и е постоянно обърната с едната си страна към Земята. Представете си, че слагате два камъка на Луната – един в най-близката до Земята точка и един в най-отдалечената.

– Добре.

– Е, не е ли очевидно, че ако тези камъни бъдат оставени сами на себе си, те ще се разлетят един от друг? Те се намират на две различни

концентрични орбити, като едната е почти на две хиляди мили във вътрешността на другата. И въпреки това тези камъни са принудени да се движат с една и съща орбитална скорост.

– Този, който е отвън, се движи по-бързо.

– Правилно. Значи има такава сила, която се опитва да разкъса Луната на парчета. Гравитацията обаче запазва нейната цялост. Докарайте Луната достатъчно близо до Земята и въпросните два камъка просто ще се разлетят в различни посоки.

– Разбирам. Значи този прилив се е опитал да разкъса кораба ви. Оказал се е достатъчно силен да откъсне ускорителните кресла от опорите им, въпреки жизнеосигуряващите системи на кораба.

– И да смачка един човек. Представете си: носът на кораба е бил само на седем мили от центъра на BVS-1. Опашката е била на стотина фута по-далеч. Ако бяха оставени сами на себе си, щяха да тръгнат по съвършено различни орбити. Главата и краката ми се опитаха да направят същото, когато се доближих достатъчно.

– Разбирам. Да не си сменяте кожата?

– Какво?

– Забелязах, че на някои места сте изгубили външната си покривка.

– О, това ли? Получих слънчево изгаряне от светлината на звездите.

Двете глави се зяпнаха за миг една друга. Дали това отговаряше на гнусливо потреперване? Кукловодът рече:

– Депозирахме остатък от вашето възнаграждение в банката на Успяхме!. Някой си Зигмунд Аусфалер, човек, блокира сметката, докато не ви бъдат изчислени данъците.

Това се очакваше.

– Ако сега говорите с репортерите, като им обясните какво се е случило с кораба на Института, ще ви платим десет хиляди звездачки. Ще ви ги дадем в брой, така че ще можете да ги използвате незабавно. Много е спешно. Плъзнали са слухове.

– Докарайте ги тук – и добавих, сякаш току-що ми беше хрумнало:

– Мога също да им кажа, че вашият свят няма луна. Това сигурно ще си струва да се напише в бележка под черта.

– Не разбирам – само че двете дълги шии се бяха дръпнали назад и кукловодът ме наблюдаваше като чифт питони.

– Ако имахте луна, щяхте да знаете какво е прилив. Нямах начин да не знаете.

– Дали ще проявите интерес към...

– ... един милион звездачки? Направо ще бъда очарован. Дори бих

Неутронната звезда

подписал договор, ако в него е написано какво крием. Е, приятно ли ви е да ви шантажират?

КРАЙ

© 1966 Лари Нивън
© 1995 Кънчо Кожухаров, превод от английски

Larry Niven
Neutron Star, 1966

Сканиране, разпознаване и редакция: Венцислав
Публикация: Сборник „Светове“, издателство „Офир“, 1995 г.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2803>]